

Lisäselvityksenä maa- ja metsätalousvaliokunnan julkiseen kuulemiseen 19.3.2021 valkoposkikhanhien metsästyksestä: syyt lupien alhaiseen käyttöasteeseen (liite), koirien käytön tehokkuudesta raportti (liite) ja 3) LUKEn lausunto VARELYlle (liite) muiden ei-tappavien sekä tappavien estotoimenpiteiden vaikutuksesta sekä vastaus MMM:n kysymykseen VARELYn nykyresursseista selvitä kevään lupapäätöksenteosta (alla).

Leila Suvantola oikaisi väitettäni, ettei lupien vähäinen käyttö olisi johtunut lupien saapumisesta myöhään. Vaikka luvat ehkä olisivatkin tulleet luvanhakijoille ajoissa, lupien käyttämiseen tarvittavat saalismerkit eivät. VARELY:n raportista selviää, että

s. 6 Valkoposkikhanhien ampumista tehtiin yhteensä 64 tilalla eli 17 %:lla niistä tiloista, joille poikkeus myönnettiin. Tilat, joilla ampumista tehtiin, hyödynsivät keskimäärin 24 % kokonaiskiintiöstään. Osalla tiloista vähäistä ampumismäärää on voinut selittää se, että päätös poikkeuksesta on myönnetty vasta valkoposkikhanhien muuton loppuvaiheessa.

s.7 Koska ampumispoikkeuksia hyödynnettiin valkoposkikhanhien syysmuuton aikana melko vähän, lupaviranomainen laati viljelijöille kyselyn siitä, miksi myönnettyjen poikkeusten käyttäminen jäi vähäiseksi.

..

Syyt sille, miksi karkotustoimenpiteitä ei tehty

Luvanhaltijoiden yleisin syy sille, miksi koko kiintiötä ei käytetty, oli se, että luvat tai merkit luvallisesti ammuttujen valkoposkikhanhien merkitsemiseen tulivat liian myöhään (sisältyy muuhun syyhyn) (taulukko 5). Näin vastanneet viljelijät olivat saaneet lupansa pääasiassa lokakuun aikana ja muuton runsain vaihe sijoittui ainakin Pohjois-Karjalassa syyskuulle vuonna 2020.

SYY SILLE, MIKSI KAIKKIA LUPAKIINTIÖN VALKOPOSKIHANHIA EI AMMUTTU	PROSENTTIA VASTAUKSISTA *
Tilani pelloilla ei ollut valkoposkikhanhia syysmuuttoaikana	16
Tilani pelloilla oli niin vähän valkoposkikhanhia, etten nähnyt tarpeelliseksi ryhtyä karkottamaan niitä	19
Peltoni olivat sängellä / kesannolla / viljelemättömiä / suojakaistoja / luonnonhoitopeltoja ja/tai monimuotoisuuspeltoja ja näillä pelloilla karkottaminen oli päätöksen lupaehtojissa kielletty	16
Lupaehtojen mukaan en saanut karkottaa valkoposkikhanhia pelloiltani, sillä peltoni oli päätöksessä osoitettu pelloiksi, joilla karkottamista ei saa toteuttaa	14
Lupaehtojen mukainen valkoposkikhanhien karkottaminen vaikutti niin työläältä, että en nähnyt tarpeelliseksi / vaivan arvoiseksi ryhtyä karkottamiseen	10
Pellot sijaitsivat niin kaukana kodista / tilakeskuksesta, ettei karkotuksen toteuttamiseen ollut resurssia, vaikka sille olisi ollut tarvetta	5
Valkoposkikhanhien karkotustarve osui ajallisesti syystöiden aikaan, joten valkoposkikhanhien karkottamiseen ei ollut tilalla käytettävissä resurssia	11
En metsästä itse ja en löytänyt vapaaehtoisia metsästäjiä ampumisen toteuttamiseen	2
Muu syy	49

Taulukko 5 Luvanhaltijoiden syyt sille, miksi koko kiintiötä ei ammuttu. * Viljelijät saivat valita useita vastausvaihtoehtoja (valitsivat 1–4 vastausvaihtoehtoa, keskimäärin 1,4). Vastaajia 202.

Maa- ja metsätalousministeriö tiedusteli VARELY:n resursseja ja mahdollista LUKEn raporttia ampumisen vaikutuksista 18. helmikuuta 2021 saaden VARELYstä seuraavanlaisen vastauksen:

"Olemme toimittaneet YM:lle seuraavan tiedon resurssistamme: " Poikkeuksia käsitteli syksyllä 2020 kaksi henkilöä, joista toinen aloitti 15.9., joten uuden työntekijän perehdyttäminen sijoittui kiireisimpään muuttoaikaan. Lisäksi poikkeusten ratkaisijana toimiva henkilö käytti huomattavasti työaikaan valkoposkihanhiasioidiin.", mutta varmasti tuota on tarpeen avata vähän enemmän, jotta kokonaisuus hahmottuu.

Käytännössä siis tilanne on se, että VARELY:ssä on kaksi virkahenkilöä (toinen on vakituinen toinen määräaikainen, määräaikaisen työsuhde jatkuu tällä tietoa syyskuulle 2021), joiden tehtävänä on esitellä (eli valmistella ja kirjoittaa) rauhoitettuja lintuja koskevia poikkeuslupa-asioita. Lisäksi kolmannen virkahenkilön tehtäväkuvassa on 20 % lintupoikkeuslupien esittelijänä toimimista, mutta hänen pääasialliset virkatehtävät ovat muissa luonnonsuojelutehtävissä ja käytännössä hän tekee lintupoikkeuslupien esittelijän tehtäviä kahden muun esittelijän loma-aikoina. Neljäs virkahenkilö toimii poikkeuslupa-asioissa ratkaisijana, mutta hänen virkatehtävänsä koostuu pääosin muista tehtävistä kuin lintupoikkeusluvista.

Täytyy huomata, että nämä edellä mainitut virkahenkilöt käsittelevät kaikki muutkin rauhoitettuihin lintuihin liittyvät poikkeuslupa-asiat eikä ainoastaan valkoposkihanhia koskevia asioita. Viime vuonna käsiteltyjä lintupoikkeuslupia oli 125 ja näistä 20 % oli valkoposkihanhiasioidia ja 80 % muita lajeja koskevia lupia. Valkoposkihanhi-asioita on lukumääräisesti ollut tuo 20 %, mutta ajallisesti ne vievät isomman osan työajasta, sillä ovat työläämpiä asioita kuin monet muut asiat mm. lupa-alueiden laajuuden vuoksi. Mutta joka tapauksessa, valkoposkihanhiasioidia ovat vain yksi osa lupakäsittelijöiden käsittelemistä lintuluvista ja lintulupien lisäksi käsiteltävänä on vielä muitakin rauhoitettuja eläimiä koskevia poikkeuslupia. Käytännössä ei siis ole yhtään ihmistä, jonka olisi mahdollista keskittyä ainoastaan valkoposkihanhiasioidiin, vaan kaikkien on ehdittävä tekemään myös huomattavasti muita työtehtäviä.

Lausuntopyyntö on toimitettu LUKE:lle 3.2.2021 ja olimme pyytäneet lausuntoa 17.2.2021 mennessä. LUKE ei ennättänyt eiliseen mennessä vastaamaan lausuntopyyntöön, vaan pyysivät lausunnon valmistelua varten lisää aikaa ja nykyisellä aikataululla meidän pitäisi saada lausunto käyttöömme maaliskuun alussa.

Liitteenä on kokoamamme raportti syksyn valkoposkihanhilupien käsittelystä."

Terveisin

Jussi Laanikari
erityisasiantuntija (riistatalous)/ Senior Specialist (Game Management)
Maa- ja metsätalousministeriö / Ministry of Agriculture and Forestry
Luonnonvaraosasto/ Natural Resources Department
Erätalousyksikkö/Unit for Game and Fisheries
PL 30 / 00023 VALTIONEUVOSTO
P.O. Box 30, FI-00023 GOVERNMENT
+358 40 7336229, etunimi.sukunimi@mmm.fi
twitter: @Laanikari
www.mmm.fi



Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet
Ministry of Agriculture and Forestry